

Жанғы жыл хар юйюрге мамырлық, берекет, насып келтирсін!

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия:
zaman.smkbr.ru

ЗАМАН

2011 жыл
31-чи декабрь,
шабат күн.
№ 249-250 (18921)

Багъасы 6 сомды

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.Б.Каноковну Жанғы жыл bla АЛГЫШЛАУУ

Къабарты-Малкъарны хурметтілген адамдар!

Багъалы шүөхү!

Жанғы 2012 жыл башланыргыз көп къалмагъанды. Бу байрам көнледе хар бирибиз да озъян заманланы эсге тюшөрбесін. Ала уа бирча болмагъанды: къуанч, жарсын да сынаргы тюшгенді.

Озуп баргъан жыл Къабарты-Малкъар Россия Федерацияны тұтухчулы айынған субъектлеріндегі бири болғанын бил көрғизтеп къымагъанды. Келир жыл да социалный сферада, экономикада да аллампаратыбызы сакълагъанбыз біл къалмай, бионт терклендірірге умут етейіз. Макроэкономика көрімдөлмен алғы къарасасын оқуна, толу болмагъан шартла экономикабызын ёсгенине шағъаттық етеділе. Битеулю регион продукт 82 миллиард сомны тұханды, ол а былтырдан эссе 9 миллиард сомғы асламды. Республиканы дотациалығылар 48 процентте дери тюшгенді.

Кыртал инвестиция политика тоз бардырылғаныны хайрынандағы республикада ишлеп түргъан предприятияла жанғыртылғандыла, аны бирге уа бир къаум жанғы производствола ачылғанды. РФ-ни Регионалы айынтын министерствоның Къабарты-Малкъарны 12 заявкасы барды, аладан 9-су къабыл көрілгенди. Ол проекттени жашауда бардырыу энтта да 7 минг ишчи жер къуарға он берилди.

Биз аны бла тохтап къалырга

сюмейбиз. Быыл Къабарты-Малкъарны социалный-экономика айынну бешжылдық программасы жарашибылғанды. Аңа көре районлада билим беру учрежденияларға, күлтүрә, юйеге, ал амбулаторияларға, больницаларға, спорт комплексеге ремонт этилді. Жолланы да тап халға келтирирге белгиленеди.

Физкультураны бла спортын айынтыуға, алтынчы, уллу эс бурулғанлай турады. Республиканың алдында спорт зорында арасына алғаннанғанды. Спорт комплексе ачыла бараңыла, футболь майданы ишленеди. 2011 жылда спортчуларыбыз бизни жанғы чемпион атла бла къуанчыларыңында. Кавказ оюнларда хорламларыбыз а келир жыл алапын бізде бардырығыра онг бергендинде. Битеу озатла республиканы атын иги бла айтдырығыра, адамданы къуанчыларыңыра, көлөмнән көнүрорға себеппик эттептерине ишкесизме.

Туризм шәнծүю экономиканы хайрырлы бәләмәкай айынғыра, Къабарты-Малкъарны солурға, саулуктың күчкөндөлгөрді, саусузун ағызы юсноң сонерге битеу онғарлы болған регионнан атын айтдырығыра көрекди. Бизни муратыбыз мыйнадайтын тау-түлкү комплексі битеуудин деңгээлдерде көрсетілгенде. Аның инициаторынан көркем көрсетілгенде. Көркем көрсетілгенде. Аның инициаторынан көркем көрсетілгенде.

Жамаат-политика борчланы та-маммалау бек магъаналы иш болғанлық къалады. Сөз бек алғы жамааттын властьханы шынанын күчкөндөлгөрді, саңарагын барлықтада. Биз жамаат жемдәнде көркем көрсетілгенде. Аның инициаторынан көркем көрсетілгенде.

Ахыры 2-чи беттеди.

Айырмалыла Президентни ёлқасында болғандыла
3 бет

«Адамны керти байлығы -
ол билимди»
4 бет

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Таза жүрекден

Ёхтемленирча затларыбыз а бардыла

Север-Кавказ федеральный округнан
хүрметті адамлар!

Сизин келе түргъан Жанғы жыл бла алгыштайма.

Байрамны аллында озъян жынын итогларын чыгъара, бизни барыбызын да ёхтемленирча ишилебириз, жетишмимлериз да бардыла деп таукел айттырга боллуккүбүз. Бек башы уа - биц Север Кавказда мамырлықтың сакъляялғанбыз, аны кочкендіргенбиз, къыын проблемаланы бир къаумундан къутупу жаны бла алтъа атлама да этгенбиз.

Экономика сферада да магъаналы проектилени жашауда бардырып башлагыланбыз. Ала «Архыз» курорт, «Минеральные Воды» аэропорт бла чекленип къалмайдыла. Север Кавказны битеу регионалында да уллу предпринятия къуаладыла. Округнаның кесек жеринде гитче бизнес айырчы, көләмнән иелік бла кюрешира онгнла күргәнбиз. Аны хайрындан он мингле бла адамла иш къоллу болғандыла. Граждан обществону жаны структуралары-СКФО-ны Жамаатты совети, Битеуказказ жаш төлө альянс- къыйматлы ишлерчә эттерге да биши къолбуздан келгенді.

Күлтүрә, конфесиялар аралы байламлықтаны кючлеу жаны бла да көп зат этилгенди. Бир бирибиз бла барыбызы да багъалы көрген, барбызыға да сыйын хазнала болған оғырулуккүнү, жан ауруттуну, хүрмет этину тили бла сөлешиу бла уллу хорламагъа жетерге боллугъун шарт көргенбиз.

Итогла

Аяулукъну хайры

Къабарты-Малкъар къыралор борчу бек аз болған регионалыны тизмесине киргенді. Ол жаны бла быйынны 1-чи декабрине көре, РФ-ни субъекттерине арасында 13-чю жерге чыкырганды.

КъМР-ни финансола министри Азрет Бишенов билдиригеннеге көре, 2012 жылда къыралор борчуну кетериуғе бюджеттегі 74,3 миллион сом къоратылышыбыз. «Республика бу жумушка къоратхан ачында аздан-а兹 болуп баргъанын белгилерчады. Сөз ююн, 2005 жылда - 119,3 миллион сом, 2010 жылда уа 24,6 миллион сом къоратылышыбыз. Финанс политика низаммын къоралғанын ююн арт беш жынын ичинде 36 миллион сомны аяғанбыз. Бюджюнлюкке төлөнней къалған борчла-

рыбыз жоқдула», - дегенді министр.

Дагыда байлада Къабарты-Малкъар бюджеттің файдалылығын ёсдюрю жаны бла конкурсада хорлап, федеральный бюджеттеден субсидия аллыгын айырып айттырады. РФ-ни Финансла министерствоның буйргұруна тишилилукде республикага 59,5 миллион сом бериледи. Азрет Бишенов билдиригеннеге көре, 2011 жылда субъекттени бюджеттеден къоранчаларын оюмла бардырығыра көллендіри бериледи. Аны бир миллиард сом бейлоннингенди. Бу ахча РФ-ни 15 субъекттерине арасында көлешинирикди, ол санды Къабарты-Малкъарға да.

- Республиканы финанс политикасында ахчаны жо-

рюютуюнға иғиленириуғе кибик, бюджеттеден къоранчалары аяулу бардырығына да баш магъана бериледи, ол мурат бла КъМР-ни Президенттеги программасы жашауда бардырылады. Аны болжала 2012 жылда босшалықты. Республика беңлонненген ахча уа ишнен къуарта бериллиди. Ол санды къыралор властар органы юридический магъаналы жумушланы электрон амал бла жалчытыуға, бюджеттеги организациялар бухгалтер жумушланы тамамлагъанда къоранчаланы аяулуп бардырығына эм башша магъаналы ишлөгө, - дегенді министр.

Басмагъа ТИКАЛАНЫ
Фатима хазырларынаны.

Хая, кетип баргъан жылда къыйын кези-
зуле болғандыла. Алай - ол жашауду,
къуанчы бла жарсыу бир бирлерин альшы
келген жашау.

Сизнан барыбызға да алгыш эте, на-
сыпты, ырахматы болуғыз да дайме. Келе-
турда болып күнгөнде кесигизни энчи жашаууғыз,
бек башынан да къуаныбыз, аны күнгөнде
уа-жаны юйорле къуаралыу, Россияны
жанғы гражданлары түгъанлары бла бай-
ламмы къуанчалы не къадар көп болсун!
Байрам бла, багъалы согражданларым!

Хүрмет бла, Александр Хлопонин,
РФ-ни Президентине Север-Кавказ
федеральный округда толу
эркинлики келечиси.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.Б.Каноковну Жанги жыл bla **АЛГЫШЛАУУ**

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Сентябрьде Къабарты-Малкъар магъаналы байрамны республиканы кыралыгъыны 90-жылдыгъын-белгилегендин. Ол көннөгө атаптын 660 жер болгунан школ, сабийле түүчүү бёлүм, спорт комплекс, төгерек айланган автомобибла жол хайырланылышында берилгенди. Музика театр жанырылгъандын, дин билим берүү араны мурдортасы салынганда. Республиканы адамларына, къонаңтарына да белгилөөнүүлүк жылдызлары эстрада жырчыланы къатышыулары бла улуу байрам күралынан.

Көп болмай да Российской Федерации Федеральный Жыйынтууну Кырын Думасыны алтынчы чакырылышына депутаттана айырым бийик дараада бардырылгъанды.

Российи парламентин төбене палатасында Къабарты-Малкъардан бир жолгъа төрт депутат биринчи кере ишлерицидиле. Аладан ючюсю «Единая Россия»наны», бирди да коммунист партияданды. Халкыны көчелирлерини боюнчарына бек жууапты жумуш салынады-республиканы халкыны сейирлерин баш законодательный органда къоруларга.

Алайды да, иги ишиле көп болгъандыла. Алай көп жыл андан эс сейирлик болургъа

КъМР-ни Правительствосунда

Ахшы тюрлениуле жалчытылгъандыла

КъМР-ни Правительство-суну кезиуло жыйынтууну ишин баштай, аны Председатели Иван Герттер анга къатышханланы барсынан да жете түрган Жанги жыл бла алгышлашылганда, къыйын кезиуде министерствола бла ведомствола аман ишлемегендерин айтып, аланы башчыларына ыласпаст этгенид. Озуп баргъан жылны энчилигиг белгилей, ол правительство-стону жаны къауму къабыл көрүлгөнин, кадрла жаны бла да магъаналы иш бардырылганын белгилегендиди.

Республика эл мюлк, саулаук сакълауну, билим берүүнүн, культурунды ишлериин жалгыртыш жаны бла да алчыгъа саналганын экспертегендиди.

Ызы бла Иван Герттер саулау жумушта көчгөнди. КъМР-ни Къдүрдүретин сакълау эмде табийъатны хайырланы жаны бла министерство-сунда аны таматасы Гызыланы Бертиге РФ-ни Къдүрдүретини сакълау эмде табийъатны хайырланы жаны бла комитетини сыйлы грамоталарын бергенди. Бу саулауга ала халкыны экология культура-сын көтүрюруге уллу къыйын салгъанлары ючин тийшили болгъандыла. КъМР-ни билим берүү эмде илму министри Сафарби Шахапсоевге уа-

Ахыры 4-чи беттеди.

спорчуланы Олимпиадага хазырлауга себеплик этгени ючин республиканы Правительствосуну ыспас къагыты берилгендиди.

Жыйынтууну повесткасы уа бу жол булу эди. Правительству членлерине бла республиканы шахарларыны бла районларыны администрацияларыны башчыларына къырькадан артыкь вопросуна сөзөргө түшгендий. Бек алгъя уа ала КъМР-ни Правительствосуну жыйынтууларыны планы 4-чу кварталда къайлай толтурулганына эмде көп жылны 1-чу кварталдан пла-ныны юсюндөн билдиригуе тынгылагъандыла.

Къабарты-Малкъарны Президентини Администрациясыны башчысыны орунбасары, Правительствону Аппаратыны башчысы Мурат Чакупов, план 82 процентте толгъанын айтып, вопросланы жыйынтуулганын аланы аңга чыгъарыну низамын игиленидиргө көрек болгъанын чөртгендиди. Аңга шағаттаа булып юлгю да көлтиргендиди: отчёт кезиуло ичинде 208 вопрос планда көргөзтөлмөй түрганланы чыгъарылгъанды жыйынтууну созююне.

Саулау

Къыйналгъанла сыйланнгандыла

Чеченланы Ануар саулауланнганнадан бири -
Яналаны Аминат bla.

**КъМР-ни Парламентини кюз арты сессиясы
республиканы законла жарашибыручу орга-
наны Сыйлы грамоталары бла саулау**
бла бошалгъанды.

Парламентти спикери Чеченланы Ануар бу саулауга тийшилени алгышлашынды эмда ала бет жарыкълы уруннганлары, Къабарты-Малкъарны айнтынгъы салгъан къыйынныары ючин ыразылыгъын айтханды. Парламентин баш саулаусына бу жол 36 адам тийшили болгъанды. Ала тюрлю-тюрлю сферада ишлегендилди, он санда билим берилүүде, кырал эм жамаат къулуккуча, врача, журналистледиле.

Чеченланы Ануар КъМР-ни Парламентин мыйнан ары да республикада жашашибанын къыйынларына тийшили бағыт бергенлей турлугъун чөртгендиди. Спикер жыйылгъанланы Жанги жылны байрамы бла алгышлашынды, ала га саулукъ, юйюрлерине къолайлы жаша тежегендии эмда ала Къабарты-Малкъарны айнтында жаны жетишмиле болдурурларын сүйгенин айтханды.

Бизни корр.

Къуучылчы иш

Битеу агадиятыбызызъ берилген уллу бағыт

**29-чу декабрьде Кремльде
Екатерининский залда Рос-
сийни бек белгилли адамла-
рыны сыйлы кырал саулаул
берилгендиле. РФ-ни Прези-
денти бардырыган къуучанчы
жыйынтуулугъа 30-дан артыкъ
адам чакырылгъанды. Ала-
ны арасында КъМР-ни халкъ
поэти, тюрлю-тюрлю къы-
рал саулауланы лауреаты
Зумакъуланы Танзилия да
болгъанды.**

Зумакъулланы Танзилиягъа российи культураны айнтын-
уга уллу къыйын салгъаны, көл жылланы бет жарыкълы
уруннаны ючин Сыйлылыкъыны
орден берилгендиди. Аны юсюн-
ден Указыга РФ-ни Президенти
Дмитрий Медведев 24-чи фев-
ральда къол салгъан эди. Алай
быллай бийик дараажалы къы-
рал саулауланы Жанги жылны
байрамыны аллында Кремльде
бериу төрөг айланганды.

Дмитрий Медведев, жыйынтуу-
нучу, Екатерининский залда
тюрлю-тюрлю специалисте
келгендилерин белгилегендиди.
«Сиз ишигизни усталарысыз.
Жашауутуулду битеу жетишмил-
леригизни да фахмугузуну,
сайлагын жашау жолгүзүгъа
эмда къырьлабызыгъа көртичи-
лигигизни хайырдан болдур-
ганды», - дегендиди.

Президент биюгөнлюкде къы-
ралда иги юлгю жетишмеген-
лерин белгилегендиди. «Биз
къатын уруннургъа, хар ким да
кесини ишчи жеринде къы-
ралыбызын биллай къыйын
буолмадан чыгарырча ишлөр-
керекбиз. Болсада сайлагъан
жолбуздан таймайыз, экономи-
канын айнтырыкъызын, социал-
нын тамамларыбызы, аналыкъы-
ба бла сабылгеге тутхчулуу

көтирибиз», - дегендиди.

РФ-ни Президентини къолун-
дан бийик къырал саулауланы
ол кюн энттә балетмейстер
Юрий Григорович, Москваада
Чайковский атты консерваторияны
профессору Геннадий Рождественский, режиссер-по-
становчик Лев Дуров алгъан-
дала. Ала жүртүү ал-
ланда къыйынды ючин орденни

тюрлю-тюрлю дараажалары
берилгендиле.

Къырал саулауланы дагъы
Новосибирск областтадан
тракторчук Александр Бани-
кард, Нижегород областтадан
иинек саууучу Нина Киселёва,
Ставрополь крайдан электро-
сплесарь Владимир Шеремет да
алтайдыла.

Энчи уа Дмитрий Медведев
Ингушетиядан студент жаш
Мусса Сусуркиеви белгилеген-
ди. Аңга төрктадан көп санды
адамлары жашауларын сакъла-
гынды ючин Кишиликин
орденни берилгендиле.

Сөзсюз, биллай къуучанчы
иш барыбызында да жаны же-
тишимли ёхтемендирлиди. Биз
Танзилиягъа телефон бла
Москваага сөлөшип, къырал
саулаа алгъаны бла алгышла-
шылганбыз. Ола малкъар халкъ-
га, битеу республикалыгъа
Жанги жыл огъурлууцга бла
кеясин, дегендии эмда бу саулаа
адабиятыбызызга берилген уллу
багъады, деп къошанды.

Басмага **ТИКАЛАНЫ**
Фатима жарашибырганды.

ТЮБЕШИУ

Хар къайда да тириликлерин хурметлегендиле

КъМР-ни Правительство-суну юйонде тамата класслауда окугълан 120 жашха бла къызғъа Жанги жылты той къураалгъанды. Колонный залгъа республиканы окуууда, спорта, чыгъармачылыкъда хунерликлерин көргөзтөн, битеурссес эмдә халкъла аралы олимпиадалада бла конкурс-лада хорлугъан школчулары жыйылгъандыла.

-Сиз бизни келир заманыбызыз, республикага оноу эттере сизге тюштерикди, аны себепли билимгиз, фахмутгүз да Къабарты-Малкъарты бек керекди, -дегендө КъМР-ни Правительство-суну Председатели Иван Герттер, школчулары келе тургъан Жанги жыл бла алгъышылды.

Президент Арсен Каноков кеси бу жыйылбуяга келдемагъанлыкъа, аны атындан сауғала юлешингендиле. Алай, окъучууда да къуру къоп-

лары бла көлмегендиле, республиканы башчыларына кеспери ишлөген сувенирле көлтирип, алана иелерине бергенди.

Школчуланы атларындан республиканы башчыларына ыспас этил, Нальчикин 18-чи номерли школуну окъучусу, Жаш төлөнү халкъла аралы контентине 10 россеий сабыйден бири болуп къатышкан Мокъаланы Алиса сөлешгендии. «Жаш төлөнү көнтөнгө къатышхананы атларындан таукел айттыргы боллукум бяз Къабарты-Малкъарты наымсын уллу ёхтемли бла къоруулагъаныбызыз. Келир заманлада да республиканын жерге къаратмабыз», -дегендө.

Куба-Таба элни 1-чи школуну окъучусу, вузла аралы «Билим берүү. Илму, Культура» деген битеурссес конференциянын призёру Зарема Беканова уа байрамгъа келгенинен бек ыразы болғынанын айтханды, республи-

каны башчыларын да алгъышлаганды. «Президентни Жанги жылгы аталгъан ёлкасына тошөргө хар школууда мурат этди. Ол блюют илик окуургъа, жетишимишеге итинире көллендиргендөттөн. Къабарты-Малкъарты келир заманы бизни или окугъаныбызыз, тийшили усталькы сайлагъаныбызыз көре боллукун бяз бек или аңгылайбиз, аны себепли бизге шыншанланы сокъурандырымазгъа кюреширикбиз», -дегендө.

Жанги жылны ёлкасына Къэр Аппа, Къэр Къызы да келгендиле, ала да школчуланы алгъышлагъандыла, саукуп, насып да тежегендиле. Республиканы жаш артистери уа жылары, тепсөулери бла жыйылнууну билюндө къууанчылыкъи эттенидиле.

**Бизни корр.
СУРАТДА:** Иван Герттер
окъучууда бла.

Байрам

Къар Аппадан он минг сауғъа

Нальчикде Профсоюзлани Культура юйонде республиканы баш ёлкасыны чыракчылары жаннанганда. Аны биринчи байрамдан сабильени алгъышларга правительство-членери, депутатта, республиканы Профсоюзларыны федерациясыны башчылары келген эдиле.

КъМР-ни Президентини бла Правительство-суну атларындан сёлеше, биринчи вице-премьер Адиг Абрегов этген муратларыгъыз барысы да толсунда, деп алгъыш эттенидө каникуллада иги солуп, коч-къару алып, жанги жыл шимлемеге хазыр болгуузды, деп насижат сёзюн айтханды. Ол дагыда республикалы

ёлкагъа быйыл 10 мингден артык сабый чакырылгъаны, ала барысы да сауѓала алкыларын да билдиригендө. Аланы асламысы къолайсыз юйорледен, ёкюз эмдә атапалары къарамай къойжан сабийле болгъанларын чертгендө.

Омакта ёлканы төгерегине жыйылгъан къызычыкъылагъа бла жашчыкъылагъа айланып, Профсоюзлани федерациясыны таматасы Файна Ахава уа келе тургъан Жанги жыл алгъаш көп насып, къууанч көлтиририп, ала ата-аналарындан айттыргымай көп жылланы жашарларын сюйгөн айтханды.

Жанги жылны биринчи къууанчында Къар Аппа, Къэр

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

дая. Роза Жанова уа МЧС-Къабарты-Малкъарт Республиканы Правительство-сунда РФ-ни КъМР-де Баш Управлениясыны жыйылыу болгъанды. Анда бу ведомству ишин айтыт-уга эм аны муратларин жайынча эттен къошумчулукълары ююн тюрлю-тюрлю сфералада ишлөген адамлары сауѓалау болгъанды. Бу къууанчылар ишгө РФ-ни МЧС-ни СКФО-да регион арасыны башчысы Николай Литюк, КъМР-ни Правительство-суну Председатели Иван Герттер, управление-ны таматасы Сергей Шагин да къашхандыла.

Николай Литюк, жыйылгъанланы Жанги жыл бла алгъышлап, ала да саукуп, насып тежегендө. КъМР-ни Правительство-суну сыйны грамоталарына Валерий Бароков, Борис Жемухов эм башхала тийшили болгъан-

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.
СУРАТДА: Сергей Шагин Тебердиланы Мариямгъа, Альберт Карцаевге МЧС-ни Сыйлы грамоталарын бергенди.

Андан сора да, КъМР-ни Правительство-суну Председатели Иван Герттер Сергей Шагинни түкүм тарыхын жазарча китап бла, Николай Литюкни уа къол саѓатлау бла сауѓалаагъанды.

Алгышлауда

Айныу, монглукъ, ахшылыкъ!

«Единая Россия» Битеурссес политика партияны Къабарты-Малкъартада полисети бла толтурууч комитети республиканы жамаатын келе тургъан 2012 жыл бла алгышлауды!

Жанги жыл сизге саукуп көлтирисин! Битеу этген ахшы муратларыгъыз толсунла. Насып юйогөндөн кетмесин, жарсыларыгъыз не къадар аз болсунла!

Мамырлыкъ, монглукъ эм айныу, Сизге!

* * * * *

Жарыкъ умутларыгъыз толсунла!

РФ-ни Коммунист партиясыны Къабарты-Малкъартада рескому коммунистлени эм республиканы битеу халкъын келе тургъан Жанги жыл бла алгышлауды! Ол хар ким да сюйген жарыкъ эм игилике ийнаны туудургъан байрамды.

Биз сизни бла көп маѓаналы иш бла бай жыны ашырабыз. Келе тургъан 2012 жыл а ол ахшы ишлерибизни көбейтсин. Къууанчыларыгъыз тобишиулендөн толу болсун, хар юйорге насып, саукуп көлтирисин!

Байрам бла, баѓальы шүёхла! Жанги жыл бла!

Белгилеу

Къошумчулукълары ююн - грамотала

Жанги жылны аллында Къабарты-Малкъарт Республиканы Правительство-сунда РФ-ни МЧС-ни КъМР-де Баш Управлениясыны жыйылыу болгъанды. Анда бу ведомству ишин айтыт-уга эм аны муратларин жайынча эттен къошумчулукълары ююн тюрлю-тюрлю сфералада ишлөген адамлары сауѓалау болгъанды. Бу къууанчылар ишгө РФ-ни МЧС-ни СКФО-да регион арасыны башчысы Николай Литюк, КъМР-ни Правительство-суну Председатели Иван Герттер, управление-ны таматасы Сергей Шагин да къашхандыла.

Андан сора да, КъМР-ни Правительство-суну Председатели Иван Герттер Сергей Шагинни түкүм тарыхын жазарча китап бла, Николай Литюкни уа къол саѓатлау бла сауѓалаагъанды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.
СУРАТДА: Сергей Шагин Тебердиланы Мариямгъа, Альберт Карцаевге МЧС-ни Сыйлы грамоталарын бергенди.

Къайгырыуулукъ Школчулагъа - корт

Ол сауѓааны Терс-Къолун орта школуну окууучуларына Элбрус посёлканы администрациясы сауѓаэттени. Аны башчысы Курданланы Узеир айтханы көре, аны коробкасын Татарстандан заказ этил көлтирилди. Конструкцияны жылгарыга уа эли жашла да болушканда. Размери уа кортну 1000 квадрат метрди.

Къыралын бек бийинде орналған кортуну къууанчылары

Алиса ТАРИМ,
Элбрус посёлканы администрациясыны пресс-секретары.

Алғышлаула**ЭНЕЙЛАНЫ Magomet,**Ингуш республиканы сыйлы артисти,
«Балкар» кырыл фольклор этнография ансамбльни директору:

- Аллах күзүчелерин жылдың этиси. Желмаузун ауауздан чыкыган да жылы, хычынуда болсун. Аны жылары не заманда да отгурулдула дейдиле да, милдетибизге не жаны бла да монглукъ көлтиристан. Ишлерибиз, аныча, кючлю, деменгли болсунла. Халкыбыз не жаны бла да ахыс мураттарына жетип, башкала сұқыланырача болайык.

АТАБИЙЛАНЫ Xалима,
КъЧР-ни сыйлы художники:

- Хар адам кеси кеси бла, тәгерегиндеги бла да улуп ыразылықта жашасын. Бурундан келген аңызылау - соймеклик, гармония, күй-анч - барызызы да жүреклеризиңи толтуруп, алана бир бирибизде да юлюштайды.

Адам жаланды ахча байыкъыт аитинмей, жаныны юсюндөн да сағыш эттерге көрекди. Жашауға творчествогъяча къаралыны жаны да ырахат болады, аны сынынайтын барыбыз да. Жашау алай төр ётөн кетеди, хар бирибиз да ахылыкъы, отгурулду ишле эттерге кеч болмайык. Битеу адам улупа соймеклик төжейим!

**Битеу сабийле солурғы
онг табарыкъыда****Ахыры. Аллы 2-чи беттеди.**

Андан сора Правительство-ну эки бүркүлүнүн проекти къабыл көрүлгенди. Алай келир жылдан КъМР-ни Президенти дегени оруннау республиканы башчысы деген ат жүрөтүлгүчү себеппелерине көрүлгөнлөнүн аттары төрлөндүрлөнгөнлөрдөн башталыпты.

Правительстону жыйынтында сюзюлгөн бегимлерины проектилерини бир къаумуу бир-бир объектлени муниципалный иеликден кырылалыкъына көчирюноо юсюндөн эдиле. Бу жол сөз саулукъ сакылауну объектлерини юсверинде барылбанды. Келир жыл 1-чи январьдан башлап ала барысы да кырылалыкъиленге көчирюлжылоду.

Правительстону структурасы төрлөнгөнди бла көп министерстволарына бла ведомстволарына аттары да алындырылгында, алана коллегияларыны къаумалырны да төзетиуле кийирлөндөнгөн. Сюзюлгөн бегимлени проектилерини бир къаумуу ма алана юслеринден бегимлөгө төрлөнүн кийирүү болалымы эдиле.

Сөз жерлени бир категориядан башхасына көчюрюгүнде жеттеден, Иван Герттер бу ишде бек сакы болгарыла чакырырганды. «Эл мюлк жерле алайсыз да көттөйдөлдө бидзе, алана про-

мышленныйлөгө көчюргөн заманда хайырны бла хатаны базманнан салмай жараарык тоййолду», -дегендиги.

Урунуун эмдә социальны айтынчында министри Тибейланы Альберт жыйынгынлагында 2011 жылда сабийлени солуплары къалай күралынларыны юсюндөн билдиригенди. Битеу да 41 мингден артыкъ сабийлени солуптүрға бла саулукъларын күчлөндирүргө онг чыкырганын айтлып, ол аны алпында жылдан эсэ аз болгъанын белгилегендиги. Алай халыны сыйтау да школлада жай лагерлени асламысыны жабылганында болгъанын, КТО-да анга себеппик этгенин чөртгендиги.

Дагыда жыйындууда Къабарты-Малкъар Республиканы Правительстонусунда илму-техника эмдә инновация ишни айтынды жаны бла координация советни, «Нальчик» спорткомплекс» кырыл учрежденияны, «Къабарты-Малкъар вольфрам-мolibден компания» ачыкъ акционер обществону, тау-металлургијаны комплекси күралы жаны бла ишни андан ары бардырып муртада ишни къаумуму къурауну юсюндөн эмдә башхада правительстолу бегимлени бла бүркүлүнлөнүн проектилерини да сюзюлгөндөн эмдә къабыл көрүлгендиле.

ТЕКУЛАНЫ Xaya.

ГЕНЕРАЛЛАРЫБЫЗ БЛА БАЙРАМ АЛПЫНДА УШАКЪ

РФ-ни Президенти Дмитрий Медведевни 9-чу ноябрьде күол салғынан Указына тийшиликтөө Газаланы Ахматты жашы Сауарбийге генерал-майор чын берилгенди. Ол Бююнлюккө РФ-ни МВД-сүйине Владикавказда ич аскерлени биригүтерини командириди. Жангы 2012 жылны байрамыны аллында биз саны бла төбөшүп, ушакъ эттебиз:

- Сизни биллай уллу аскер чын алгъынды барыбызны да бек күүандырылганда, бу көнлөде алгышлаула көп көлдүрүлөр?

- Сау болупуз, Аллах ыразы болсун. Манга РФ-ни ич ишиле министри Рашид Нургалиевден, ич аскерлени главнокомандующи Николай Рогожкинден, Север-Кавказда аскер бёлүмлени командующи Внуковдан алгышлаула келгендиле. КъМР-ни башчысы Арсен Каноков, Север Осетия-Аланияны, Ингушетияны, Ставрополь крайны башчылары Таймураз Мамсуров, Юнус-Бек Евкуров, Сергей Гаевский да алгышлау телеграммала жибергенди.

- Осетияда Газалары да уллу түкүмдүлү. Ала да къууңнан болурла бу иги жангылыкъ?

- Дүгерли Газалары бла байламлыкъла

«Аскери кючлю къыралны даражасы бийикди»

жүрүтебиз. Биринчи болуп бу харпары да ала эштеген эдиле, бек къуанганда, бийикте көтөргөндөн мени, Аллах ёмурларин узакъ этси.

- Пагонларыгъызында къайда бергенди?

- Ич аскерлени командующи Николай Рогожкин Владикавказда келип бергенди. Бир къаум замандан АРФ-ни Президентине чакырлыкъыда.

- Сауарбий, аскерчини къуллугүн көз алла байланысын?

- Мен Йаникайда тууѓанма, школуну да мында бошагъанама. Ызы бла Нальчикде

Генералны жашы Мурат.

эл мюлк институтта кире, анда окуйтуу түргъанлай, аскер чакырылгъан эдим. Түркменияды күлгүлүк эттөнне. Андан Нальчикке кыйытып, окуумуу башайма. Ала 90-чы жылда эдиле, кесигиз да билесиз ол заманда кыйын болгъанларын. Предприятияла ишлемегендиле, мен алгъан усталыкъга көре иш табар онг жохъ эди.

Нёгерлерим Нальчик-20-да аскер бёлүмгө чакырадыла да, анда алгъа вездүүнү командири болама, сора бир ненча күллүкдө ишлөгөнмен. Ызы бла Нальчикде 2-чи промпроездде милициянын эти баталынууну таматасына, артада Владикавказга көнөредиле. Анда ич аскерлени биригүнү барды да, аны командирини орунбасарына саладыла. Былтыр 12-чи июльда РФ-ни Президентини Указы бла биригүнү башчысына салынама. Эки айдан а жангы чыннага тийшил болгъана.

- Энчи аскер билим а алгъымнысыз?

- Нальчикде эл мюлк институтту бо-

шагъандан сора Пермьде бийик командный аскер институтта киргөнме. Ызы бла 2007 жылда Фрунзени атын жүрүттөн битеулоо аскер академияны бошагъанама.

- Мен, төбешиуобузгө хазырлана, Интернетде сизин юсюнгөзден жаңылгынна къарағын эдим. Анда уу Ингушетия Республиканы башчысы Юнус-Бек Евкуровуң сизин Ич аскерини кюно бла алгышлашун көргөн...

- Анда да... полкуз барды. Бир жыл жарым айда командировкада түргъанма. Республиканы башчысы Юнус-Бек Евкуров бу къаты байланыкъда ишлөгъиз. КъМР-ни бла Север Осетия-Аланияны башчылары Арсен Каноков ет Таймураз Мамсуров, Ставрополь крайны губернатору Гаевский да ич аркелеге уллу маѓана бередиле, не байрамда да бизни унтулмайды. Жумушбуз болса да, бирди да узган демейди. Евкуров а бир сыйнын көннө, байрамын да къоймайды, аскерчилеге къонакъыла көлмей.

- Арт заманда къыралда аскерге уллу маѓана бериледи, аскерчилеге түрлю-турлю социалный болушукъла да этиледиле, аны сөзсөмиз?

- Хау, ол алайды. Сөз ючюн, жаланда быйынын юсюнден айтсан, мингенд артык фатар бергенбиз аскерчилеризге Волгоградда, Армавирде, башка шахарларда да. Былтыр а күрү декабрьде Владикавказда, Нальчикде, башка шахарларда да 450 фатар бергенбиз офицерлеризге бла пропорщикеризге. 2012 жылны биринчи жарынында Минералные Воды, Пятигорск, Нальчик шахарларда ишлене түргъан көп къаты мекеммалык биттирил, көлешире мурат эттөнне. Битеу да бирге 300-ден аслам фатар боллукъду.

Президентин программасында хар аскерчилери жашу жүрт бал жалынтыргъа деген борч салынганда. Бу жумуш бизни аскердө тийшили даражада бардырылды. Сөз ючюн, Владикавказда ич оттуу 70-80 фатарым юлешинмей къалгъанды, берирге адам табылмай. Аллай иш а арт жыларыма жылнын ичинде бир да болмажанды. Жуууң заманда уу Нальчик-20-да да ишлөрбиз жашау жүртла.

- Былтыр Владикавказда ич аскерлени институту жабылын көплени жарсытканда. Белгилисича, анда таулу жаша да окуйүү эдиле. Ол нек жабылын болуп?

- Ары дери къаум жылнын ичинде бу окуйүү юй къаллай офицерлени жазыллаганын тиитлөндө, Ич аскерлени Санкт-Петербургда, Саратовда да институттары бла төнгөлдүрлөндө. Быллай оноону битеу ачыкъланынган шартланы «бозмазман» салып эттөнбиз. Кемчилер көп эдиле, аланы барысын да са-

нар кереклиси болмаз. Бизни къыралда аскер берген окуу юйле энтия бардыла. Бусагъатда кадрла жетишмей къынналгынбыз жохъду.

- Сизни жашылызы, атам, мен аскерчи болургъа сюнеме десе, эркин эттөрикмисиз?

- Хау, аскерде къуллукъ эттөн не заманда да бек сыйлыгы санаалынды. Бир заманлада, ол жаш аскерге бармагъанды деп, бармакълары бла көргөндейт, айлык этичко эдиле. Бирин, экинчиси бармаса, сора къыралыбызы ким къорулупарыкъды? Аскер болмагъан къырал къырал болалыкъымды? Аскер кючлю къыралын даражасы да бийикде боллукъду, ол кесине, башкалайга да онуу этталькъыды, кишиден болушукъ излерик тойюндө, башхалайга да кесин балынчакъылатмас.

Кесигиз да көрсөс дунияда къаллай ишиле болгъанларын - онгулракъ къыралла къарызусууцарларын «жутуп» бараадыла. Кючлю аскерлери болгъан къыралын байлы осал халъта тошерик тойюндө. Аны ючюн аскерчи болама дегенгө жаланда ахшы жолъга бар, къу-

Айран бла голпанны көтүрлюкме

Бизни жерлешибиз генерал-майор Къарчаланы Харун Россосмосда къуллукъ эттөнлиги кесек заман болады. Бусагъатда ол къуллугъун Москвада жашайды. Анга телефон бла сөлешип, келе түргъан Жангы жылты ол къалай тоберигини юсюнден ушакъ эттөнбиз.

- Харун, Жангы жылты ата ююнгө, Огъвары Малкъарға көллек болурса?

- Бек ыразы эдим келирге, алай онгум жохъду. Нек дегенде ары барыр ючюн, дунга бла бир документа къол салырға, эркинлик алыргъа да керек боллукъду. Анга уа көп заман кетерики.

- Сора байрамны ююнгде, юй бийченги, сабийлеринги арасында белгилерик болурса?

- 31-чи декабрьде ингирликтөө сагъат тогъузгъа, ким биледи, онга дери да болур, кесим кесими дежүрствогъо бла салгъанмана. Андан сора, онг тапсам, юйге барлыкъы.

- Хант къянгада уа, баям, хычин, Огъвары Малкъардан келген бишлакъ да боллукъ болурла?

- Сәсөз, хычин, айран да боллукъдула. Мен аланы бек сюөмө. Жангы жыл байрамда да айран бла голпанны көтүрлюкме бек сюйоп.

- Жашчыларын а олтуруучумуда ла кече сагъат онекиге дери?

- Тимур алтынчы, Артур да экинчи классланы окууучуларыбыла. Чыдаалласа, турурла. Мен аланы жатыгъыз деп къысарыкъ тойюлмас.

- Огъвары Малкъарда ананга, эгечинге, башка жуукъларынга да сөлешип, алгъышларыкъ болурса?

- Сәсөз. Аның да анама, эгечиме, жуукъуларыма терк-терк сөлеше, хапар бла турмас. Мени жанымдан болушукъ көркөн аямайм.

- Келеп түргъан 2012 жыл къара желауузуну жылды да деп къоркүтадыла. Сен аны юсюнден не сагыш эттө?

- (Көледи). Кимни, нени жылы болса да, ол хар бирисизге да огъурлууку, таукеллик көлтириш! Сауалуу, уа, энчюлору этисин! Хар адам да къадарын кеси этди, алайды да, ахшылыкъга ийнанайыкъ. Къыралыбыз, дунгыя жашиларыкъ тежайик. Республикасы айнысын, жашасын, ариудан-арии болсун!

- Харун, сау бол, сен да эттөн къуллугъундан къууан, насыплы бол, сауалууңгун бла көп жылланы жаша.

Ушакъын ТИКАЛАНЫ Фатима бардыргъанды.

Онбиринчини унутулмазлықъ такъыйкъалары

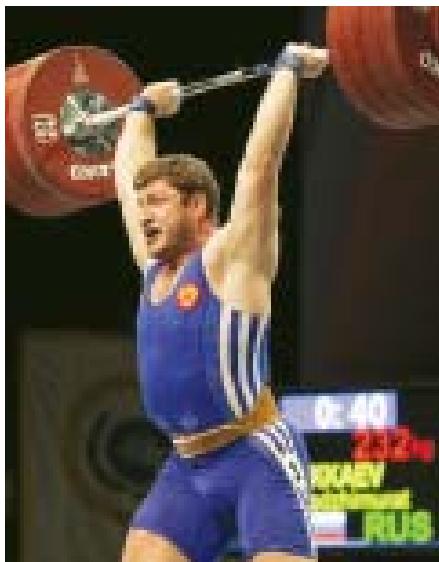
Дмитрий Медведев Нальчикде милләтле аралы келишиулюкю сакълауну юсюнден уллу кенгеш бардыргъанды.

Нальчикни къыйыры bla баргъан жолну ачылыу.

Ёлmezланы Абдул-Халим Эверестте экинчи кере чыкъыгъанды.

Акайланы حاجى-مۇرات پارىژде дүنیяны чемпиону болгъанды.

М. А. Авсеенко Чирик көлде дүнія аралы рекорд тохташдыргъанды.

Айтекланы Ююрөгө юч сабий къошулгъанды.

Малкъар ауузунда нарт оюнла.

Дива́рь

ПОНЕДЕЛЬНИК	2	9	16	23	30
ВТОРНИК	3	10	17	24	31
СРЕДА	4	11	18	25	
ЧЕТВЕРГ	5	12	19	26	
ПЯТНИЦА	6	13	20	27	
СУББОТА	7	14	21	28	
ВОСКРЕСЕНЬЕ	1	8	15	22	29

Февра́ль

ПОНЕДЕЛЬНИК	6	13	20	27
ВТОРНИК	7	14	21	28
СРЕДА	1	8	15	22
ЧЕТВЕРГ	2	9	16	23
ПЯТНИЦА	3	10	17	24
СУББОТА	4	11	18	25
ВОСКРЕСЕНЬЕ	5	12	19	26

Март

ПОНЕДЕЛЬНИК	5	12	19	26
ВТОРНИК	6	13	20	27
СРЕДА	7	14	21	28
ЧЕТВЕРГ	1	8	15	22
ПЯТНИЦА	2	9	16	23
СУББОТА	3	10	17	24
ВОСКРЕСЕНЬЕ	4	11	18	25

Апра́ль

ПОНЕДЕЛЬНИК	2	9	16	23	30
ВТОРНИК	3	10	17	24	
СРЕДА	4	11	18	25	
ЧЕТВЕРГ	5	12	19	26	
ПЯТНИЦА	6	13	20	27	
СУББОТА	7	14	21	28	
ВОСКРЕСЕНЬЕ	1	8	15	22	29

Май

ПОНЕДЕЛЬНИК	7	14	21	28
ВТОРНИК	1	8	15	22
СРЕДА	2	9	16	23
ЧЕТВЕРГ	3	10	17	24
ПЯТНИЦА	4	11	18	25
СУББОТА	5	12	19	26
ВОСКРЕСЕНЬЕ	6	13	20	27

Июнь

ПОНЕДЕЛЬНИК	4	11	18	25
ВТОРНИК	5	12	19	26
СРЕДА	6	13	20	27
ЧЕТВЕРГ	7	14	21	28
ПЯТНИЦА	1	8	15	22
СУББОТА	2	9	16	23
ВОСКРЕСЕНЬЕ	3	10	17	24

Июль

ПОНЕДЕЛЬНИК	2	9	16	23	30
ВТОРНИК	3	10	17	24	31
СРЕДА	4	11	18	25	
ЧЕТВЕРГ	5	12	19	26	
ПЯТНИЦА	6	13	20	27	
СУББОТА	7	14	21	28	
ВОСКРЕСЕНЬЕ	1	8	15	22	29

Август

ПОНЕДЕЛЬНИК	6	13	20	27
ВТОРНИК	7	14	21	28
СРЕДА	1	8	15	22
ЧЕТВЕРГ	2	9	16	23
ПЯТНИЦА	3	10	17	24
СУББОТА	4	11	18	25
ВОСКРЕСЕНЬЕ	5	12	19	26

Сентябрь

ПОНЕДЕЛЬНИК	3	10	17	24
ВТОРНИК	4	11	18	25
СРЕДА	5	12	19	26
ЧЕТВЕРГ	6	13	20	27
ПЯТНИЦА	7	14	21	28
СУББОТА	1	8	15	22
ВОСКРЕСЕНЬЕ	2	9	16	23

Октябрь

ПОНЕДЕЛЬНИК	1	8	15	22	29
ВТОРНИК	2	9	16	23	30
СРЕДА	3	10	17	24	31
ЧЕТВЕРГ	4	11	18	25	
ПЯТНИЦА	5	12	19	26	
СУББОТА	6	13	20	27	
ВОСКРЕСЕНЬЕ	7	14	21	28	

Ноябрь

ПОНЕДЕЛЬНИК	5	12	19	26
ВТОРНИК	6	13	20	27
СРЕДА	7	14	21	28
ЧЕТВЕРГ	1	8	15	22
ПЯТНИЦА	2	9	16	23
СУББОТА	3	10	17	24
ВОСКРЕСЕНЬЕ	4	11	18	25

Декабрь

ПОНЕДЕЛЬНИК	3	10	17	24	31
ВТОРНИК	4	11	18	25	
СРЕДА	5	12	19	26	
ЧЕТВЕРГ	6	13	20	27	
ПЯТНИЦА	7	14	21	28	
СУББОТА	1	8	15	22	29
ВОСКРЕСЕНЬЕ	2	9	16	23	30

Чемпионнуну интервьюсую

Көп болмай ауур атлетикадан бардырылгъан дүниниң чемпионатында хорлагын Аккайланы Жажи-Мурат Нальчикке келгенинде, анга, шахарда жашағынладан сора да, элбрусула, жамаута организациянын келечилери, жууукълары, тенглерли, спорттуу стойлене, сууука болгынана дөкөрмөлөр, жарыкъ тобеген зәиле. Ол да, алансынан сыйлап, алларына тонун оқуна кийим чыкырькан эди.

Ол Нальчикде толу болмайтын бир көн турғынды. Таганрогта кетдерен алъяа биз анында ушакъ этерге онг тапханбыз.

-Хажи-Мурат, Парижде чемпионатта къалай бла тошгенини юсюнден айтсаны эди...

-Озган кыш Россейни Кубогу ючон бардырылгъан эришилупеде таза хорлам болдургъанма, алай бла чыкырьмана Европага. Анда онгуул болгынадан сора уа, бир түрлөр къошташ күнтили, айырула болмай, чемпионатта алтапнаны.

-Бир-бир басма органлана, Интернет-де да сен бу жол да къарысындан араларында, «В» къаумуда эришгense деген харалпа жорюйдоле. Аны анын айтсаны эди.

-Уйай, дүниниң чемпионатында «А» къаумуда бек кючкүннен арасында эришигендө. Андан сора да, кёргөндөрим башхаланыкъылдан иги да бийик эдиле. Тренерим Маккаланы Махти уа

Аккайланы Жажи-Мурат:

Олимпиададан сора юйдегили болургъа ыразыма

Битеу хар затны да кесини энчи контролюнда тутханды. Алайды да, бу жол манга бир адам да гитче чырмалукъ оқуна этилмаганды.

-Нальчикни аэропортунда тошгенингде, биринчиден, не келен эди эсинге?

-Кеч, сууукъ болгынана, самолёт эки саяттада жарымгъа кеч къалып келгенине да къармай, мени сакылтуп турған адамларын эсгергендө. Аланы сууукъ болгынларына жарсыгъанма.

Бюгүн ингилүүккө Дондагылы Ростов шахаргъа кыйтагырға көрекеме, аны себепли мында туруп, хар затны датынгылы созергө, анынтарга заманым жоқкудук. Болсада жетишимиим күуланганлана, ол көн аэропортка келгенлөгө, келирге иттингүй, бин оң талпай, келалай къалгъанлана да газетни юсю бла жокорек ыразылгъымы билдиригэ сюеме. Бек сау болсунула.

-Сен 22-чи ноябрьде белгилүү спортынен бла биргө Кремльде Россейни Президенти Дмитрий Медведевдө къонақсабда болгынана, аны юсюнден да айтсаны эди.

-Хау, ол бизни бла онбеш минут тенгли

бир ушакъ этгенди, алгышлашынды, мындан ары да эришилупеде жетишимиим болургъануу стойгенин билдиригендө, суратта тошгенбиз. Саутгъага уа ноутбук бергенди, сыйлагъанды.

-Дүниниң чемпионатында эришилгө төлөв төлөвизор бла къарап турғынды. Хорлам ючон кюреш къалай баргъанды. Биз төлөвизор бла нени эслемей къойтканбыз?

-Дүниниң чемпионатында башкы къалалыкъанында, тошгенбиз. Шаңгындингендөн сора да, башхаланы онгарын «таркъайтыръя» кюреширге керек болады. Бек кючлю болгынанын көргөнгөтөн, башхаланды тиригире борчуса. Бу чемпионатында башхаладан айтырмалылыгы жоқ эди.

Битеу хар затны да эссе алпай, хорламъя халпа-хазыр болгынана. Бу чемпионатда андан да уллу ауулрулкуну көтөрүргө жараца, көтөрүргө артх турлукъ тиойл эдим. -Сен чемпионатдан сора, бир кесек да солумай, базыгъызгъа барып, жараулышынанында болшарыкъас?

-Жарапармынды башлашынана. Москвага кетген эки көн бла мында турған саягъатарымдан сора. Бюгүн мындан

базыгъа барлыкъма. Бир сагъаттын, бир кюнню да башуна жибериргө жарамайды. Мындан ары Олимпиадагы дери тохтамай жарапа болгынлай турлукъдула.

-Таганрогда уа Махти биргөнгө боллукъмуду?

-Ол ызыдымдан көп турмай жетериди. Биз экибиз да анда турлукъбуз. Жарапа этиу графигим бек деменгилди.

-Эки оқуунунда жетишмелиринг а къалдыйна?

-Оккүларымында экинин да бошагъанма. Энди квалификациялы юрист эм экономисте (Кюлоп).

-Лондондан бардырыллыкъ Олимпиададан сора уллу спорт бла уа кюреширикмис?

-Бусагъатда угъай деп турاما. Манга 26 жыл болады. Жаш спортсменнеге болуша туурума деген акылгадам.

-Жаратырыкъ эсэн, бир соруу бөрэйим. Юйдегили уа къастан болургъа акылын этсө?

-Сиз манга бир ариу, намыслы таулу кыбы табыгъыз, Олимпиададан сора той эттериз (Кюлопомкореп).

-Сүйгөн кызынг жоқкудүү дегенинге ири ийнанырыгъым келмейд...

-Жоқкудүү, көнүм бла айтама. Штанганды кётөрө тургынчу, кызыла, сакыламай, эркетип къалады.

-Хажи-Мурат, сен Россейни, респу-

Алгышлауда

Хар жюрек Жарысын, жылышын!

Жангы жылны дүниниң башында ненча тюрлю календары бар эссе да (христиан, буддист, ислам эм башка динлени), битеу да милдетле хар билдай байрамда этген алгышлауда бизни миллетте жетсикнеле. Иги затны көре, көллөнен билейик.

Жангы жыл халкыныздыгъы монгук, ырахатыкъ, кюч-къары, саузенлик көлтирсирин. Хар жюрек жарысын, жылышын. Хар таулу юйоргө келсин насып. Халкыныздыгъы ижашаса, онглу болса, театр, культурабыз да айнырла. Милдеттеги миллеттеги уа ол сезимде байламлыды. Бир биргө хүрмет эте, бир бирибизге къууанычуучула болалыкъ.

Ма бизни ёткемлигизи Аккайланы Жажи-Мурат дүниниң абсолютный чемпиону болгынана къалай къууанды калкыбыз! Аллай жашларыбыз, къылзарыбыз да көп болсунула. Алгышлауда болугъуз!

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Мажит,
Күүлий Къайсын атты Малкъар къырал драма театрын директору, Ингуш Республиканы халкъ артисти, КъМР-ни, КъЧР-ни да сыйлы артисти.

Америкадан Къызын салам

Бюгүнлюккө Америкада жашағын белгилүү жырчыбыз Малкъондуланы Шамил халкъын къууандырычы или жетишмиле эттени. Бир неңчы диксик иесиди - орус эм ингилиз тилледе жазылғанда алсаны. Битеу Американы кесини рок-группасы бла къылзырын чыкъылды. Нью-Йоркда жашайды.

Жангы жылны аллында Шамил Нальчикке сөлешгенди, малкъар халкъында ол байрамда бла алышылганда. Шамилни телефон бла сыйханын басмалайбыз.

Малкъар халкъыны Жангы жылда алгышлауда. Бир затда да къалай, хар кюнүгөзгө къууанычызы. Жашау алматады! Бу тынчтыкъызы заманда бар милдетте бир берилерде оғырулукъ төжерича, илгилек излерча, мамырлы жашарча болсун. Барылда да дүнини жаратхан бир Аллах та байнасыз. Аны хар инсан да жөргөнгө тутсун, ийнансын. Жаланда сюймеклик сакъларыкъы дүнини, адамны жүргегини түнчлүгъын да.

Мен ыразыма къадарыма, кесими жерими тапханна. Хар инсанни жолу болсун, хар таулу да къадарына ыраты болурча этсүн Аллах көле турған Жангы жылда. Саулукъу, насыпты болугъуз! Къуатты, къолайы болсун жашауугъуз. Юйюз жылы болсун!

ИТИНИУЛЮК

Италиялы команда эриширдеги муратлыды

Картинг - спорттуу тири айнын барыгъа төрлөрлөндериндеги бирдик. Алай бизни республикада аны бла алай көп адам кюрешмейд. Болсада спорттуу бу төрлөсөн саягъатланында араларында энчи белгилеп онеки жыллыкъа жашыкъыз. Хапаланы Муссаны айтыргыз боллукъу.

Ол картингден жарау этип 1998 жылда башшалыкъанды, эриширдеги уа биринчи классда окуяшынанда барыгъанды. Жашыкъы Курск, Москва, Сочи, Дондагы Ростов, Новороссийск, Волгоград жылда башха шахарларда бардырылгъан даражалы турнирлөгө къатышанды. Муссан төрт жылны ичинде республикада алчылыкъынан жазын чыкындырмайды. Былтыр Россейни биринчилигидеге алгъан очкоЛарына көрмөм ири оноууланы санына кирди. Ол эндү ЮФО-да бардырыллыкъ тур-

нигэе къатышып, андан сора къыралны чемпионатына барлыкъы.

Муссаның тренерлик аны атасы Расул этиди. Ол кеси заманында автомобиль спорт бла кюрештүү турғанды. Республикада картинг спорту айтыргыз барыгъа къаллай онгыз болгынларында барыдай, Расул аңга близде артыкъ узлу эс бурмажынларын чөртеди. Жашыкъы барда жарауланы уа юйонде эттерге кюрешеди, онг чыкъса, Нарткъаладагы клубда да. Бирис жерледе, сөз юйон, Ставрополь, Краснодар крайларда уа спорттуу бу төрлөсөн айнып барады. Картодромла ишленидиле.

Жашыкъы спорттуу жаратады, хорламъга иттингүй. Башха уллу шахарла аңга эришилупеде алдан хурметлериң къорууларын тилейдиле. Болсада Муссан бек алгъа республикада анын көп айтыргызга сюеди. Онг болса, 2012 жылда Италияда бардырыллыкъ турнирге къатышырыкъ-

дай. Аны тест эришиледен ётсө, ол «Зональды» фирмасы командаасыны санында эришириди. Биз да Муссаны Жангы жылда этген муратларына жетеригин сийгенибизни билдирибиз.

КУЛЧАЛАНЫ Зульфия.

ИЛМУ

Табиғатны көрүулар амал тапханды

**Хасайланы Маширни
кызы Фатимат Москвада** кырылал университеттеде биология жаны бла доктор диссертациясын жетишмили көрүулагъанды. Ол нефтьни хайырланигана чыкыткан перидинни бузъян, уулугъун жокс этэн микроорганизмеле тапханды. Аны ишини битеудуни магънасы барды.

Хасайланы кызы ачан микропультура Россейни, Бельгияны, Голландияны эм Германияны коллекцияларына киргендиле. Алай алданы хайырларыгъ жаланда Россей эркиндик, башка кыралла уа, аны бла келишим этип, алданы сатын алыргы болупкыдула.

Фатимат Машировна бу илму иш бла жыйырма бла бешенде киргешендиле. Амстердамда, Парижде, Нью-Йоркда, Киотода, Гётеборгда илму конгресследе бардыргъан тинтиулерини юсериден айтханында, алимле бек сейир эттегидиле. Нек дегендеге бусагъатда нефтьни хайырламағъан жоксу барды.

Алай аны жарашибдыруучу промышленность табиғатта бек уллу заран салады. Бусагъатда экологиягъя уллу көлбюшүп, адамны ишины төгергинге дунини бузуп барады, хар производствуу кылган-күлгүнчлары тынгылы тинтилиргө керекдиле дегенине көлден-көп болуп барадыла. Күдүртүн көрүулакчуларында белгили жамаат күллукчулук, алимле, студентте эм кырыл башчыла да бардыла.

- Манга бу теманы МГУ-да берген эдиле, нек дегендеперидин эм андан чыкырьбана Москвада чекрек баргынлары белгилүү болганды, -дейди Хасайланы кызылары. «Акредитион» деген фармацевт предпринятыны кылган-күлгүнчлары Купнова чекрек түшүдиле, Купнова уа Москва чекрек көшүлдүлөдү. Алай бла кыралыбызын ара шахарыны суу кирленип, ууланып барады. Тинтиулен жаланда лабораторияда уйгай, Авдеевский кохкохимия заводда да бардыргъама.

Перидинни уулугъун кетериргеге физика эм химия амалла да бардыла, алай алага көп ачка кетеди. Фатимат Машировна уа аңа къажаю соөслик, аны бузалык, хораллайык микроорганизмеле эслегендеги. МГУ-да доктор ишин көрүулагъанында, алимле билыалы къийын проблемамағамал табылгъанына сейир эттегидиле.

Тыш кыраллада алимле ачыкъылгъандыла: перидинни топурактъя къийсанг, топурактъя ууланып, күрүп кылмайды, анда болгъан микроорганизмеле биотон айынып, көлден-көп болуп башлайдыла. Нек болады алай? Перидинни гыржынныча ашагъан микроорганизмиме бардыла табиғатта. Алай байлайды башха соруу чыгъады: къайыс микроорганизмледиле ала? Бу сорууга жуулчынан Хасайланы Фатимат табалгъанды. Аны

иши жаланда битеуроссей илмугъа угъай, битеудуни түнгизүгө да тынгылы къошумчуккыду.

Бусагъатда уа Фатимат Машировна Нальчикде эл мюлк академиянда ишледи. Студенттеге билим берген, сёсюз, аламатты, алай ол илму-титини ишке иттингенгөн түрлүгүү кимге да баямды. Жүүкүк заманда хайырларында, Борис Жеруковну студенттеге иш бла көрөшичка оборудование алырга деген мураты барды. Алай онгла ачысала, алим бек кыуанырыкьды.

Кызыны Америкагъа эм Канадагъа ишлөргө чакырьгъандыла, алай ол туугын жеринде, түкүмундандын-журтундан, атасындан-анасындан узакъын кетеге базымагъанды. «Америка асыры узакъыдь, Парижде Луи Пастер атты микробиология институтуда уа бир кыаум жыл бек сойюп ишлериц эдим.

- Бусагъатда жарык умуттума толтурпур ючон, француз тилге юррене турмана», - дейди ол. Алимин дагында бир иги мураты барды: перидинни бузу, уун кетери амалын производствоға кийиргире.

- Мен халкыбызын Жаны жыл бла алгышлайма, - дегендеперидин Хасайланы Фатимат. - Хар ўюре для игилик, насып тилеме. Жаш адамларыбызгъя уа энчи сёзүм барды. Шёндюгю дунинда инсан жерин табар иочон, билимли болурга керекди. Тыш кыраллакъа барып ишлөргө, билимнин сыйнарга, башкаларының анындары бла байыгыргъга да бардыргъама.

Мен Америкада болгъанымда, Патерсонда таулу жерлешлерибиз бла түбөшөнгөн эдим. Алданы аспалмыны тынгылы ишледе тохташхандыла. Химик Хулчаланы Xызыр бла Нью-Йоркда илму титини арада ушакъ эттегиме. Швецияда Улсалы шахарыны университеттеде Мадина Эльмесова ишледи, ол Пятигорске фармацевт академияны башагъанды. Берлинде бизден баргъан алимле бардыргъама.

Агентствону кыраргъа къарындашын, шүхларым да болжушандыла. Биз бир ненча адам болабыз да, командача ишлөбиз. Жумушу болгъан «Россия» къонакъ юиде табарыкъды мени.

- «Насып» деб а не магъанаңдан атагъансыз, логотипге да наалы салып?

- Ол атны жаратмакъанда да бар эдиле. Арт заманда тыш кыраллакъа сёзелени хайырларыгъа ёндюле. Налны юсюнден айткандан уа, ол насып кетирди деп ийнанадыла. Сора близ Нальчикде жашайбыз. Аны төгерегин нал маталлы таупа күршалайылда. Аны себепли күйорле сынағынаны ийнанама. Аны себепли концерттеге келгендепериден хакъ алынмагъанды. Аны бардыргъаныбызгъя бек онгсунгандыбыз. Хажи-Мурат да ыразы болгъан болур деп ишанабыз...

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Сурат авторнуду.

Алтыншылауда

ЮСЮПЛАНЫ Хамит, РФ-ни сыйлы артисти:

- Жанги жыл дегендей, мени эсими жарык, кюлкюлю «Карнавальная ночь» комедия келди. Дағында ол сёзле көз алымга кызылууртту, ариу сабийчини келтирдиле. Сабий а - мөлөкди, ахшы умутла тудургъан. Ол хар таулыкториге, эшикни ачып, кирп келсин: «Мен эндү сизин бла турлукъм!» - деп.

Сора адам улуну къайсыса да Жанги жылны аллында хар жарсыуу, жүрек къыйыны да эски жылда къайырын, ахшы умутлары толурун, эталмагъан ишперин эндү тындырыргъа, уллу жетишмеге жетерге излей болур. Игликлө аманычынын кирлап, келир жылбыз берекетли, тирикли, кууанчы болсун. Халкынын ачымасын, айный барсын.

«Насып Аллаханданды», - дейдиле. Аллахны хар төз къуулуну тилеги толсун, этген ахшы муратларына жеталсын.

БАШЛАМЧЫЛЫКЪ

«Насып» башхалагъа да къууанч келтирсин

Жаникаланы Элдарны, баям, бизни оқууучуларыбыз, концерттеге барычула да жырчыча танышылда. **Ол сакнагын сабийликден бери чыгъады. Юч жыл мындан алғы уа жаш жырчылары арапарында еришиүде бириңи болгъанды.** «Къаяла эжүү этедиле» деген конкурсада да хорларында. **Къабарты - Малкъаргъа атталын эм ижи жыр еришиүде Элдарды Земля отцов» деген жыры 3-чю жер алғанды.**

Ол культура бла искустволаны колледжини хоровое дирижирование бёлүмүн бошагъанды, Таукенланы Галинаны вокалдан дерслерине жюригенди. Бусагъатда СКГИД-де телевидение режиссёрлөрдөн хазырлаптап бёлүмюно 3-чю курсунда заочно оқууду.

Көп болмай а ол, «Насып» деген байрамла, тюрлю-тюрлю жумушла толтурган агентство кырлар, Францияда оуур атлетикадан бардырылган битеудуни еришиүде бириңи жерни алып, чемпион атка тийшили болгъан Аккайланы Хажи-Муратны хорламына атап, ГКЗ-да ууллуконцертте чакыртъанды.

- Элдар, агентствуу къайлары, не байламмы къуар-тъя көлленгөнсе?

- Мен сабий кюнөндөн бери хар концерттеге къайлар бир кюч кеттенин, анга ненча адам къатышханы көрүп түрлүнди. Бизни биринчи концерттеги Аккайланы Хажи-Муратха атталгъанлыктъя, дагында тойланы, түгүн кюнлени, башха жылылыуланы бардырылган да къолбуздун келлиди. Барыбыз да болабыз къууанчлата, алада хар не заманында тамамланмай, чырмайда чыгыччудула.

Той бардырылганга сюйгөнле, бизни агентствогъа алгъар-ракъдан келип, ресторанны къалай тюрлю жасалыгъын, машинаны къайсы маркасын жаратханларын, суратта алычуу, оператор, къаллай аппаратураларын, билимли болурга сюйгөнлөрдөн айтсалы, ол жумушланы барын да тамамларыгъа дейбиз. Агентство такси фирма бла, башкала да бирдиги ишлөгени себепли машиналана, адамда жетиширикдиле.

Агентствону кыраргъа къарындашын, шүхларым да болжушандыла. Биз бир ненча адам болабыз да, командача ишлөбиз. Аккай улу Францияда чемпионатда болгъанында, бизни юйюрюбүз телевизордан айырлаймал къарылганда. Ол хорлагъада уа, къалай къууаннаныбызын сөз бла айтпап бералыкъ түйюлдүлө деп оюмллагын эдик. Алай а болмагъанды. Энди ол кемчиликкени да эсге аллатыкъбыз.

- Арт кезиүде концерттеге кырларда бир милдети келчилери жылдылыкъ къалмай, башхала да къатышханы түзгө санаймада. Сиз анга эс бурлукъмусуз?

- Мен кесими кюсюмдөн айтасам, оруслу, къабартылы шүхларым да бардыла. Ол кюн залда, аладан сора да, Санкт-Петербургдан келгенде да болгъандыла. «Ленинград» санаторийде согулганна концертти хапарын эшилт келгендисе деген эдиле. Ала да бизни пелиуан жашыбызыны, аны хурметине атталын концерттеги, халкыны биреккенин да көргөнлөрдөн жашайбыз.

Шүхлукъуну юсюмдөн айтса, келир жыл, малкъар, къабарты эстрадаланы белгилүү жырчыларын жылбыз, биреккен концерттеги этеге муратлыбыз. Залда эки милдетден да оюмлана, ол да ахшы иш болукъккыду.

САРАККУЛАНЫ Асият.

Поэзия тизгинле бла кыш накышла

Дюн-дунияда, жер-жюзүндө Жанғы жылға, аны байрамлған заманнга да уллу магдана берилгенлей туралы. Жылны ол кезиуоне, ол ууахтын жораланып, эртеден бери да көп назму, хапар жазылады.

Малкъарны, Къарачайны белгили

Күлийланы Къайсын

Жанғы жыл
келгенді сизге,
тауларым

1
Жанғы жылны күргізак
къары тыңч жауа,
Мешхут ийис этे көп
дордуңларым,
Жанғы жылны къары
жолланы жаба.
Тыңч кечели болуғуз сиз,
тауларым!

Жанғы жыл келди, аууп
ығычыладан,
Аны тыялмай ауш бүгілары.
Элле жукълап таула
ауузларында.
Тыңч кечели болуғуз сиз,
тауларым!

Прометей къаялья бегитилген
Кюнледечә жаудады къышын
къары,
Жанғы жыл эннә келди таула,
тизге.
Тыңч кечели болуғуз сиз,
тауларым!

Тыңч кечели болсунла бар
эллери,
Сабанчылары, малчылары –
бары,
Кюндоуз къарға къуаннган
сабийлер!
Тыңч кечели болуғуз сиз,
тауларым!

2

Сизге жанғы жыл кюнө
тәгілдюл,
Ақ тәппелени къарларын
Ол сары алтын сыйфаты эти.
Танг ахшы болсун, тауларым!

Кюн, тау артындан чығып,
жылытыр
Къуш уяланы алларын,
Нығышдағы къарларын
жарытыр.
Танг ахшы болсун, тауларым!

Етап Бызынғы аууш бла
Танг алданы буулуптары
Бахсан жынны кете барырла.
Танг ахшы болсун, тауларым!

Барауда Дыхтау таба кетип
Минги таун буулуптары.
Жашарма мен, сизге алғыш
эте.
Танг ахшы болсун, тауларым!

Отарланы Керим

Жабалакъ

Жабалакъ... Жабалакъ...
Жабалакъ
Жетгенди, аулакын тумалап,
Ағартса тиозлени, жолланы,
Сыртланы, къырланы,
къолланы.
«Тыярма, жибермем, -
дей, - жазны!»

Жабалакъ умутлайд
болжазны.
Ол билмейд жазны жаш
къарьын,
Жаз кюнню жашаулу жарьын.
Бурулуп, бурулуп,
Биушид жабалакъ аулакъга.
Кюрешсин, ол жағъы
жау туруп, -
Къарьын жеталмаз узакъын.
Жаз келир! Жаз келир!
Жаз келир!

Къуанчыл ол
келирир.
Кюн къарны еритир, еритир.
Кюн жашип кырдыкны
тиритир.

Биз – жолда! Къар жолда!
Ёр жолда!
«Архарла аууш» уа – алда.
Жабалакъ... Жабалакъ...
Жабалакъ...
Жашип жағъа сюйонед
аулакъ.

Езденланы Сапар

Алғыш

Къартларыбыз аз болғандан,
Къабырла да көп болғандан,
Жанғы жыл, тилейме,
сен сакъла!

Ак айрандан эриккендөн,
Тауларыбыз зригенден,
Жанғы жыл, тилейме,
сен сакъла!

Адам къынын ашагъандан,
Терлемейин жашагъандан,
Жанғы жыл, тилейме,
сен сакъла!

Къарачайым ач болғандан,
Къобаныбыз жоқ
болғандан,

Жанғы жыл, тилейме,
сен сакъла!

Жашлыкъ кюнню бош
ийтгендөн,
Сюеринги сюймендөн,

жазыучулары да ол ишден бир
жанында къалмагандыла, кеси
юлюшларин къошхандыла. Бююн
биз аланы бир къауумуну бу алатам
байрамгъа, къышха аталгъан
чыгъармалары бла сизни шағырей
этеге сюебиз.

Жанғы жыл, тилейме,
сен сакъла!
Таулу атны жоқ эттөндөн,
Кюн жарыкъын сезмегендөн,
Жанғы жыл, тилейме,
сен сакъла!

Мен сенден бир бек тилейме,
Ол болурун бек излейде,-
Ақ къарынг бла насыны
бир чач.
Тепмесинде тауларыбыз,
Елмесинде къартларыбыз,
Түрганыча турсун таш-агъач.

Беппайланы Муталип

Көп тюрсюнлюдо тәгерек

Терекледе, черекледе къыш
накыыш,
Хар терезе көзде жары
Тейри сагыш.

Тау жүрт ёресине – ата-баба
алғыш,
Чинар, къайын чегет –
тоз тепсеуге барыш!

Чанаалага да жан кирди:
къыш, къыш көлди!

Ол иледи санын, қархын
да – керилди,
Учуулагъа, оюлагъа кюн
берилди:

Кюмюш таурух къар хальдан
тап эшилди.

Бар табийгъат, бар күдүрет
буз иоулуп,
Беш Тау Эли, Къарча жери
-тойлу, ононлу!

Назы терек. Көп-көп
тюрсюнлюдо тәгерек,
Жанғы жылға алғыш

керекди бегирек:
Сабий-сюбий, толтур
арбазланы, орамланы,

Кюмюшсакъал къартла – элли
нигъышланы!

Терекледе, черекледе
къыш нақыыш,

Хар терезе көзде жары
Тейри сагыш,

Тау жүрт ёресине –
ата-баба алғыш!

Жаухар тилим, ёмюр
тауга ёрле, барыш!

Әгизде көп
тууарыкъыла
ЧАМ

Жанғы жыл бла, шүёла!

Жанғы жыл бла! Hay, хау мени
жылым бла, он суу башын
сакълаған жети башыны Жел-
маузуньлыбыла! Не ағырды
бетигиз? Хей, ант жетmesин,
огъес, ол жомакълада, бир
бетиз зат суну турал болбурусл
дейм. Жанғылган этесиз,
шүхарым, жанғылган андай! Ан-
дан бери бет сыйфатын, халым,
къылғынын окуяна тюрлен-
генди. Къарачыгызы, нечик
тапчыкъ болгъанмана. Болду,
боду, көз иштидирирсиз!

Сиз а, сиз, адамда, тюрлен-
ген этенсиз аны, ол жомакъ-
да заманыгъызыда байлы омакъ-
тойол эдигиз! Къылғыныгъызы
а? Айып этмегиз аны, нарт
Алауган жел жибэрс, эмеген-
лени жеринде төрекле күрү-
зиди, күшланаң солупары
тыныш, жерге тошы эдиле.

Кечинлик, алай бир
бирлерилизин нарт къылғы-
лары алынъын кетмегендөн.
Бюгече чыртда жукъларгъа
къомынансыз! Болтаннын ат-
дырып, чакчырып бол газаба-
къалгъансиз? Ол тынмазлыкъ
балаларынызда болмочкала-
рыла беизитендиле. Дағыда
Желмауз кибик деп, мени хы-
ликтя эттере түзүлгүлээз. Мен а
сизни къытагъында токтулукъ
кибике.

Ешарыштыз этесиз? Hay,
Нэнди бир кесек кемишли-
клипе да замандан менде да
къалгъандыла. Алай аспа-
мысында хатам жоқкүдү, иги
жашикъым. Хе-хе, алтын
суну бир кесек тысым, жибер
деп, манга ханланы, бийлени
къызларынын кептірип болгъан-
дыла. Аңдан бери омакъ, субай
къызланаң көрсем, бир тюрлю
боптап башшайы.

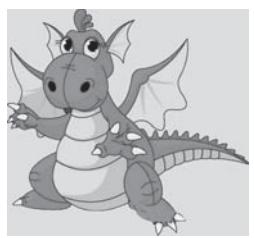
Барды алай бир гонякъы-
ым. Ол университет дегени-
гизни къытана барсам, энта
да къынны башыма чабын
башшайды. Энди тозелгенде.
Сиз а алыкъын иш да «Жел-
мауз ашагъанлай» деп, мени
хыликтен бишшада болшамайсыз.
Көйнөм тие туарасы?

Кесигиз хысап эттигиз, мени
жети башымды барды. Желмауз
уала кибик көрсөн, сен алапы
къазаатуа киргэн сунарса. Ол
да бите сизни жатыздында-
ды, адамда. Реклама деп бир
пала чыгарып жети башын махта.
Мени харип башларым алаға алдан да,
барсын да көрмесселе уна-
майдыла.

Хохта-хота, сизге тырман-
тыгым да барды. Сиз
киштик аш, иш аш къурагъан-
сыз, мени уа не кемчилигим
барды? Энди ала чактырып
дараажмада жоржтөмейтим къо-
ярғыя умут этесиз? Бир зат да
бильмейе. Быйыл мени сый-
ым бла, намысым бла дар
оинамагъыз. «Желмаузкас»
деп бир татбулу аш къуары-
дымасагъыз, ишигиз битди.
Чамландырысагъыз, ол ариу
къызычыларыгъызын бингъы
улутхатга ташырча эттере.
Көмөйес сен алапы, таланн-
ган, иң-иди-иду, мия биягъы
башшалы.

Къалайда къалған эдим?
Ысы, кесими юсюмден бите-
түйдүү, түй-түй, машалал!
Къысахасын айтканда, сауқын-
ны, аны къой да, минг жылны
манга сый, намыс берип, сүспас
эттү түрлүү! Мен да сизни унгут-
мам, шүёла! Жанғы жыл бла!

ГЛАШАНЫ Алан

сүум барды. Ол да неди дес-
гиз, башларым, биягы күрү-
рукъ башларым. Тоба-тоба. Бирى
сыра ичеме дер, бирى аракы,
бирى коняк. Аланы къатыш эт-
селе уа, биесиз не болушсун!
Оллох-оллох, аңылаугүз бар
көреме да. Бир къаумутгүз ачы-
байкында сизге бир таскычы-

Бымы да айтп къойым.
Билемисиз, Долинске сырға
«Чыкырны» кийдюргөн
эди? Кечигиз, мен. Сыра сойген
башым кюн сайын ары барай-
ып деп къоймай эди, коняк
сойген башым, ауузундан от
чакъдырып, кийдюроп къойт-
ан эди. Дағыдаң аңа жаны-
дан бир пала болупрумай соймай
эсегиз, бу күрүрүлгүлэгэ бир
мадар этигиз. Къысахасын айт-
канда, быйыл манга, ашдан
сора да, «Желмаузкас» деген
бир жарагъан ичди да күрарғы
керексиз. Бу бурунларындан
келлилкени ыразы этсиз, кеси-
гизе иди. Келишидик да! Ашы!

Хайт дегиз, хант къангаланы,
къызғанмай, ашдан, сүдан
толтуругүз. Ичигин да жалан
тазасын сайлагыз. Бир бирге,
ышарып, алтышыла алтыгъыз.
Жанғы жылғын муратларыныз
толучыларыларыныз! Айып-
тыз. Ол хайырсызга артыкъ бек
къадалмайтыз аны, мени баш-
ларымча, палахдан къутулукъ
толюолсоз.

Байыл къарағанда, Жанғы

Бжыл оғырлукъыл боллукъу-
дерекетли, къуатлы, къуан-
чылы. Тойла бир бир иштындан
тиллилкidle. Эгизле тауары-
дыла, хар юйорде жети сабый
боглукъу. Сабий дегенлей,
айтып къояйым, тишиш-шиб, бир-
тиширилгүлэгэ сейрилдик саби-
чикиле тууарыкъыла. Хе-хе-хе,
туура жети башын болмасадала да,
былай къарапдым, сарылым,
къызычыкъээз болсалы, артыкъ
тамашага къалмайыз. Ол да
мени хатеримден боллукъу.
Желмаузун жети башы барды,
жети торсон. Ким биледи, къай-
сына тартырла?

Желмауз сүнбук союди,
аны себепли жыл жаууну бол-
лукъу, черекле толу келли-
диле. Жемишле, көгөтле иги
битериклиде.

Къызычыкълагъа ариу айтп
көллеририп алтыгъа сойгенле
мени унтумасына. Сёйючон:
«Нечик аричукъса, топалай-
чыкъ, тоз Желмаузучукъ ки-
бикесе да, тұфы-тұфы, машалал!»

Къысахасын айтканда, сауқын-
ны, аны къой да, минг жылны
манга сый, намыс берип, сүспас
эттү түрлүү! Мен да сизни унгут-
мам, шүёла! Жанғы жыл бла!

«Бу татлы ашарыкъланы бизге Къэр Аппа бергенди».

Акция

Суапны чеги жокъду

Нальчик шахарны 7-чи, 22-чи, 15-чи, 16-чи эмдә 20-ыншы школларыны оқыуучулары, устазлары Улбашланы Джамила, Созайланы Зухра, Елена Казанчева, Аминат Кипова, Марита Бекуловава бла биргә Айникән элни отбыры жынаныда сакъатта турған интернатта барғандыла. Ала ары эшилген чында, жаулукъыла, ёрге жанпа, жан жаулукъыла, сапынла да элтгендиле. Аланы Жанғы жылды аллыша аллай суаптыш иш эттере табириендерин билген хасаниячы предпринимательни бир кважуму уа (ала атларын айтырларын соймегендиле) спорт кийимле жибергендиле.

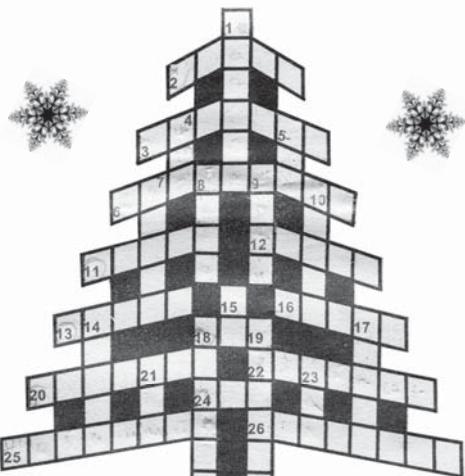
Школчулса сауғалы атлтгеннелири бла къалмай, концерт да күргөзгөндөл. Интернатчыла 11-чи номерли орта школуна «Кликса» ансамблини жырлаганын артыкъда бек жаратхандыла. Ортага чыгып, къонакъла бла

бирге тегсегендиле. Интернатта турғанланы келе турған Жанғы жыл бла Сабий-жаш төлө биригиуленеси ассоциациянын татматасы Альбина Бербекова, Нальчик шахарны методика биригиулерини башчысы Маммедин Жанна алгышлашты.

Сакъатта турған кийину психология Элла Швырокова уа, къонакълағы ала дайым да болушшуккүтилгүнчүүнен иштеп турғанларын билдирип, интернаттын башчыларынын аттарындан ыспас қыагытла бергенди. Ол анда бусагытада 410 адам турғанын, аладан жүзден артығы тешекден къопмалынларын, алага уа памперсле керек болгынларын билдириди. Оқыуучулар, устазлары да экинчи жол аланы алып келирге айтхандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Сёзбер

Энине: 2. Кикирикли «сагъат». 3. Жыйылгъан мизреу къюлуучу жерде ишлекен. 6. Къуанчы сооп-гъан мал. 11. Айыугта уучу. 12. Жөн жумушакъ да, алай да болуучуду. 13. Бир киндикили эки бичакъ. 16. Сабийине жилямагам аң бек жуукуу. 18. Къуарнаны бир башы. 20. Уууч тенгли бир жион. 22. Акъ темир. 24. Оу...этте барады. 25. Жыйсанг - жумдурукъ, жайсангундуруку. 26. Буюргамбанны.

Ересине: 1. Аны бла тиотин ичичуно эдине. 4. Малкъар тилде чыкъыткан сабий журнал. 5. Акъ чач. 7. Жаякъыла «машо-гу». 8. Башны «тылсы». 9. Ёлка терек. 10. Къыйыр жер. 14. Сабий түркандан сора сегизинчи кече. 15. Чычыкъ «гытысы». 17. Уулу, аур чёткоч. 18. Чөрек районда эл. 19. Сөз таусуу. 21. Айны тамата «къарьиндаши». 23. Ачыулланганы «квакчасы».

Сёзберни ТОКЪУМАЛАНЫ Хусейн жаращырыргъанды.

Ыралылыкъ

Жомакъны жигитлери бла ойнагъандыла

Сабийлигингде хар зат да таурухдача, сейирликледен толуча, алай көрөнеди. Жанғы жыл а, айх да, балалана бек сийген байрамларды. Ала аны ашыгын сакъалчууду. Нек дегенде жаланда Ол байрамда жолугутъргыча боладыла ала жомакъланы сейир жигитлери бла, Буз Аппа, Къэр Къыз бла да.

Аллай сейирликъ тюбешини бу кинделе Черек районну Бабугент элинин «Чынтарчыкъ» деген сабий садында да болгъанды. Алагыа къонакълағы уа мында онуну номерли интернат-школуну «Жомакъ» театр студиясы келгендени. Сабийке къярғаңан байрамны сценариин а, орус фольклорғы көре, юретиучу Нёгерланы

Альбина жаращырыгъанды. Анга юретиучөле Алтууланы Лейла бла Къадырланы Эльвира да иги болушхандыла. Аңдан сора да, ала жомакълыны сыйфатлани къурагъандыла. Нёгерланы къызылары - Баба Ягыны, Лейла - Къэр Къызыны, Эльвира уа - Буз Аппаны ролъларын ким да сиょюп къараача ойнагъандыла.

Байрам бирда болмагъанча жарыкъ халда бардырылгъанды. Залдағына кеслерини ыразылықъарын бүкдүрмән, алага көлгө дери къарсласа уртагъандыла. Сабийчилеке уа, жомакъдагы жигитледен къоркъымай, къатларына барып, аланы биргеперине ойнагъандыла. Тийит, көрөп: «Энди биз сиҙден

къоркъымайбыз», -дегенлери да болгъанды.

Сора ала Къэр Аппагъа «тас этген» сауғыларын бла жомакълы таягъын табарғы да болушхандыла. Къонакъла сауғы этген жомакъы ахыры къуанчыларында болуп күнде, уа, барысы да биргэ жыйылып, суратха тошгендиле.

Бу байрам жаланда гитчекилени угъай, аланы биргелерине болгъан атанарапарыны, юретиучолени да эслеринде көлгө дери къаллыкъады.

ГУППОЙЛАНЫ Халимат, Бабугентти онуну номерли интернат-школуну уасты.

Сабийчилеке солууларын тыйып тынгылайдыла.

БЕКУЛОВ Леонид Лёлевич

Къабарты-Малкъарны культурасына уллу бушуу келгенди. КъМР-ни Искусствола-рыны сыйлы күлгүлүкчүсү, республиканы къырал музыка театрыны дирижёру, «Бжъамай» адагы музыка ансамбльни художестволу башчысы Бекупов Леонид Лёлевич жашауну 76 жылында дүниядан кетгендени.

Бекупов Леонид 1937 жылда 14-чи декабрьде Көнжек элде туугъанды. Ол 1964 жылда Москвада П.И.Чайковский атты Къырал консерваторияны скрипка класс жаны бла оркестр факультетин бошагъанды. Аңдан сора республикалыкъа къыйыр къырал филармонияда симфония оркестрдө концертмейстер болуп ишлеп туугъанды.

1969 жылда 27-чи январьда Нальчикде Къырал музыка театраты ачылгандан сора аны оркестрини концертмейстери этил көбүнгөндиле. 1983 жылда театраны дирижёрун күзгүлүгүнен салгындыла. Ол мында ишлекен жылларында миллият операны бла балеттин айнитыгуу уллу къынын салгынды. Аны башчылыгында Къабарты-Малкъарны композиторларыны музыка чыгъармалары бириинчи

райский фонтан» балет спектакльерине дирижёрлукъ этгенди. Ол музыка театрында жаңыларын иги билгенді, уста хайрланаңганды. Аладан А.Вердини «Травиата» операсын, И.Кальманны «Сильва» опереттасын, О.Фельцманны «Донна Люция» музыка комедиясын, «Буратино», «Бременские музыканты», «Остров скрото-вич» музыкалары жомакъланы айтыргыз боллукъуды.

Л.Бекупов чыгъармачылыгъында энчи жерни эрттедегини адагы музыкалары, «Бжъамай» ансамбли алады. Ол кеси да аны башчылыгында 1988 жылда къуралгъанды. Бу аламат колективини атты аны башчылыгында республиканыда тышында да белгили эди ол. Францияда, Германияда, Польшада гастрольлада болгъанды.

Бекупов Леонид Лёлевичи жарыкъ сыйфаты коллегаларыны, шүүхларыны эслеринде көл заманлана сакъланырыкъады.

Къабарты-Малкъар Республиканын Культура министерстvosу, КъМР-ни Театрда ишлекенлерини союзу, КъМР-ни Композиторларыны союзу.

Топалайчыкъ

Созыланы Жаннет Акъ-Сууда жашайды. Анга төрт жыл болады. Ол сизни Жанғы жыл бла алгышшайды

Таурухчукъ

Арбазыма къарны тенглерим күрәйдиле...

Тау элледен биринде Хасан бла къобуп, арбазын тазалап башлайды, къараса -къоншусуну юйондо аллына барған жолчыгъ а - къардан азат.

Юңончо кюн тобукъыга жетген къар жауады. Биягъы Хасан башша кюнледен да алгарарак къармашыптигин жыяр умтулу кюрек аллады... Къоншусуну юйоне барған жол да таппата, ариу, бир хапу да жок - көз тыйдирмей къараалмаса кесине!

Ол кюн ала анстан орамда тобешип къалыдьы. Бир бирлерди бла аны-муну юсунден көп хапар да айтадыла. Хасан къоншусуна: «Аслан, сен букурмай манга бир айт, арбазындан къарны алай эрте къалай күрәйсе?». Ол алга сөзире къала, ызы бла уа мыйыкъ тюбюндөн ышара:

-Мен юй аллындан къар бир заманда да кюремейме. Манга тенглерим асыры көп келгенден, къар окуна къондурмайдыла арабағъал-дегенди.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

**Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал**
РЕДКОЛЛЕГИЯ:

БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары), КЪОННАКЪАЛАНЫ Хасан (баш редактор орунбасары), АЛИКАЛАНЫ Владимир, БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хая, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКСЛУЛАНЫ Борис (жуаплы секретарь).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторнұ приёмный - 42-63-01. Баш редакторнұ орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жуаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басмани зм асламы информацийны эркинликтерин къоруулай жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекция 1994 жылда 14-чи июнда регистрация этиленди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51523

Газетты басмагъа КъМР-ни Асламы информаций органды жаны бла къылал комитетини компьютер службасы хазыр эттени.

Газет «Тетраграф» ООО-ну тиографиясында басмаланғанды. Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 33

Номерге графике көре
19.00 сағатта къоль салынады.
20.00 сағатта къоль салыннанда

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЫРТАНДА:

Мокъаланы Зухура, Кульчаланы Зульфия-дежурный редакторла; Кетенчиланы Зульфия - жуаплы секретары орунбасары; Раҳайланы Джамиля (4-чи, 7-чи, 11-12-чи белгі), Зезаланы Лила (1-2-чи, 3-чи, 6-чи белгі). Ақушаланы Феруз (5-чи, 8-чи, 9-10-чу белгі)- корректорла.

Итражы 3830 экз. Заказ № 4218

360000, Нальчик шахар,
Ленин аты проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru

2012 жылны гороскопу**Саулукълу, саламатлы болугъуз!**

Къочхарла. Къоркъуул проеклени, партнёрла бла даулашланы, солуну күрай билмегенигизни хатасындан нерва системагъызы заран тюшюрюрге боллукъуз. Жаз башында алгъынны ресурслана бла кечинсегиз да, жайда уа, кючкъару алты ююнды кесигизге бакыттырылызы. Ашын жараулусуна күнгюз, аур, заранлы ашланы рационуғуздан кетериз. Аллах айтхан болур, дәп жашасағызы, күзге кючкъару алты жетериксиз.

Тана. Иммунитетни кючлөргө жараулу жылды. Саулукъуғузъга фототерапия эм халкъ медицинаны амаллары бла багъа туругъуз кесигизге, спорту женгил тюрлюпера бла көрөшигиз. Жашау тонусу кётюорюп ююн таза хауда жауу алпанаңызы, мытты сула жууна тургууз. 2012 жыл кесигизде профилактика халда багъа туругъя да иги жылды.

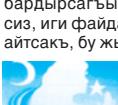
Эгизле. Керексиз ишле бла кюнгюз-кюн-къару-ғузъу азайтырсыз деген къоркъу барды. Алайды да, къару-ғузъу кючлерик жүккүнүннутмагъызы. Эски арууланы къортуул, бир да болмаса азайтыр ююн профилактика халда багъытуу иги жылды. Алай этсегиз жылны экинчи жарыымында саулукъуғузъигиленгенин сезериксиз.

Айырычабакъя. Менсииниуп кётиролсе, болумуғуз терк-терк тюрлинирикди, не эттере билмей къалырға окуна боллукъуз. Ишигизе иги эс буругъуз, аны бла бирге саныгъызын солтуругъуз, чығы тургъан проблемалагъа къажаку турурға хазыр болуғуз. Бу жылда иштеген ишле барсын да мындан арысында саулукъя иги мурдор боллукъуда.

Асланла. Болумла жаны бла алты къарасакъ, жыл бек бай боллукъуда. Физкультура бла көрөшигиз, итишислица солуу, ишни да этген планызыз бла бардырсағыз муратынызға жетериксиз, иги файда да тошюрлюкюз. Къысха айтсакъ, бу жыл сизге иги жыл боллукъуда.

Къызыла. Жылны тюрлю-тирюло кезиулеринде жайылынчы сууцук ауруулагъа алгъадан профилактика халда багъын бек керекли ишди. Тири ишни болу бла алышындыра тургууз, ол жыл узуну сууцук аурууладан къорууларгъа болушуркъуда. Эсигизни да, сезимизни да, иш бла байламлы къайынларыгъызын да тап халгъа көлтиригиз. Не тюрлю аш ашагъаныгъызыгъа да эс буругъуз, саулукъуғузъун хар не жаны

бла тинтидиргиз, уста специалисте не айта эселе, ала айтханны этигиз.

Базманла. Сизни жашау кюнгюз тишилди бий-икликдеди, ол себепден женгил аурутаныгъызын сизмей къалырға боллукъуз. Алай эс, спорт бла, санларыгъызын къатдырыу бла кюрешигиз. Ашынызда тахта кёгөтле, жемшиле, көгөт, жемши сула кёбюрек болсунла. Көн жүккъалызы, солуугъузун табийгъатда бардырыргъа кюрешигиз.

Акърапла. Эштада, ишигиз бла кёлүгюзню да кётирюлүк болурсуз. Быйыл жашауда ахшы атлама эттере, ишде кётюрюлүрлөрдүн ахшы онгла боллукъуда. Жынны экинчи жарымында кесигизге профилактика халда бакыттырылызы, артыкъда эски арууларыгъызын къөзгъала турруучу эселе.

Садакъыла. Ишге тири узалыу, къару-ғузъу-кюнгюзин тап хайырланы - саулукъын мурдрорларыда. Болсада, аш-азыкъ бла уланыргъа боллукъуз деген къоркъу барды. Каллорииса из болгын ашха күнгюз, табийгъатда, таза хауда солугъуз. Жууккыланы, шүхлалы, тенглени да уннутмагъызы. Битеу алты айтханда, сизге жылды бла боллукъуда.

Текемжөюзле. Келе турған жылда саулукъуғузъа сакъ болуғуз, нең дегенде ишде, жашауда да болумла кюч-къару-ғузъу кючлереге, миетигизни игилениририге онг берлик тюйодюле да, аны ююн. Суууккы неда сезон аруула мardадан оз-масада да, жулдуза тынчлыгъыгъызы алыхъыда, иммунитетигизни бузарыкъыда. Сизни кюч-къару-ғузъу кючлереге, инетигизни игилениририга азыкъыда, ари суратлагъа къараду, нeda табийгъатда солууду, спорт онкладыла.

Сүккүйла. Арыгъандан бла не эттере билгемен халыгъыздан жашау кюнгюз азай баргъанча көрүнжүркюдю. Бек сакъ болуғуз бир бөлек дарманны бирден ичгенде. Ашын качестусона да эс буругъуз, аз каллориисын хайырланыгъызы. Эсиртичуу ичингелини, семиз ашланы, мardадан озуп ичиу, ашува бирекпени тозуратханларын уннутмагъызы.

Чабакъя. Иш эм юй берлек бла байламы ишлени къын-ыныракъларын алты тамамларгъа кюрешигиз, жыл узун көрүнненликтеге, ишде уа ол бек къысха боллукъуда. Эс буругъуз аш-азыкъыны игилигине, аманлыгъына. Олду саулукъын мурдору. Не болса да болсун демеклини бир жанына атып, жашауда, ишде да болумгъя башчылыкъ эттере кюрешигиз, шарт айтханда уа -тигиз. Ол заманда сизни эм къатыгъыздагыданы жашаулары тийшил даражада боллукъуда.

Газетни келир номери 11-чи январьда чыгъарыкъды.